

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus: eelnõu usaldusküsimusega sidumine ei tohi ülemäära piirata Riigikogu otsustusvabadust

Riigikohus: eelnõu usaldusküsimusega sidumine ei tohi ülemäära piirata Riigikogu otsustusvabadust

18. aprill 2024

Täna avaldatud otsuses rõhutab Riigikohus, et eelnõu usaldusküsimusega sidumine ei tohi ülearu sekkuda Riigikogu ja selle liikmete otsustusvabadusse.

Vabariigi President pöördus Riigikohtusse ja taotles Riigikogus 18. detsembril 2023 muutmata kujul (teist korda) vastu võetud maamaksuseaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seaduse põhiseadusega vastuolus olevaks tunnistamist. President leidis, et vaidlusalust seadust ei ole vastu võetud põhiseadusega kooskõlas olevas menetluses, sest Vabariigi Valitsus sidus seaduse eelnõu alusetult usaldusküsimusega, piirates nii ülemäära Riigikogu pädevust ja parlamendiliikmete õigusi.

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium selgitas täna avaldatud otsuses, et ehkki põhiseadus ei näe ette sõnaselgeid tingimusi, millele eelnõu usaldusküsimusega sidumine peab vastama, ei tähenda see, et valitsus võiks eelnõusid usaldusküsimusega siduda piiramatult. Eelnõu usaldusküsimusega sidumine kärbib võimalusi parlamentaarseks aruteluks, sest sellega väheneb parlamendiliikmete võimalus esitada ja arutada muudatusettepanekuid ning sel viisil seadusandluses osaleda.

Samuti kerkib konkreetse eelnõuga lahendatavate probleemide asemel esiplaanile küsimus, kas valitsus peab tagasi astuma. Kuna eelnõu usaldusküsimusega sidumine tähendab eelnevast tulenevalt valitsuse sekkumist seadusandliku võimu teostamisse, saab see obstruktsiooni ületamiseks toimuda üksnes juhul, kui parlamendil endal ei ole võimalik takistust tõhusalt kõrvaldada, arvestades mh eelnõu kiireloomulisust ja vältimatust valitsuse poliitika teostamise seisukohalt.

Konkreetselt juhtumi asjaolusid hinnates leidis kolleegium, et kuna obstruktsioon seisnes eelnõule üksteist välistavate muudatusettepanekute ohtras esitamises, saanuks Riigikogu selle ise tõhusalt ületada, hääletades muudatusettepanekute üle nende kogumis. Erinevalt eelnõu usaldusküsimusega sidumisest ei oleks Riigikogu enda rakendatud meetmed toonud kaasa kõigi Riigikogu liikmete õiguste ühetaolist piiramist, vaid oleks piiranud üksnes obstruktsiooni kasutanute õigusi. Riigikohus siiski hoiatas, et obstruktsiooni ületamiseks võetavad meetmed ei või ulatuda Riigikogu (vähemuse) liikmete mandaadist tulenevate õiguste põhjendamatu ega ülemäärase piiramiseni.

Riigikohus rahuldab presidendi taotluse ja tunnistas seaduse põhiseadusega vastuolus olevaks. Kolleegiumi hinnangul oluks selle eelnõu menetluses kasutatud obstruktsioon ületatav muul viisil. Ka valitsuse väidetud ajasurve koostoimes tema poliitika elluviimise vajadusega ei olnud praegusel juhul piisavalt kaalukad, et muuta eelnõu vastuvõtmine valitsuse poliitika teostamise seisukohalt vältimatuks ja õigustada eelnõu usaldusküsimusega sidumisest tulenevaid riiveid.

Kohtuotsusega [1] saab tutvuda Riigikohtu veebilehel.

Teate sisestas:

Sandra Sommer

pressiesindaja

5333 9846, 730 9042

sandra [dot] sommer@riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-eelnou-usalduskusimusega-sidumine-ei-tohi-ulemaara-piirata-riigikogu>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=5-24-1/23>